

Anı-Anlatı | Կարապետ Աղբարիկ (Garbis Altınoğlu); Güle güle Ağparik...

Posted on 25/10/2019

Devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehitler vermeye devam ediyoruz...

Ermeni halkının yiğit evladı, enternasyonalist devrimci Garbis Altınoğlu Ağparik'i kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşıyoruz...

1968 kuşağının devrimci önderlerinden, hayatını devrim ve sosyalizm mücadelesine adanmış Garbis Altınoğlu artık aramızda yok...

12 Eylül AFC'sinde tutuklanarak uzun bir süre cezaevinde kalmış, işkencenin bütün çeşitleri üzerinde denenmiş, kızıl direnme ruhu "ser verip sır vermeme" geleneğini yaşatmış, işkencecilerin dahi saygısını kazanmış, efsanevi devrimci Garbis Altınoğlu'nu kaybettik...

Hayatını ezilen halklar mücadelesine adanmış, vatansız, mülksüz, çıkarsız, mütevazı, saygın ve adı gibi altın kalpli Ağpariğimizin ölüm haberi herkesi üzüntüye boğmuştur...

İşkencecilerin elinden "nasıl ölmediğime ben de şaşırıyorum" diye konuşan ve ikinci defa yaşama tutunan "ikinci sefer doğan" Ağpariğimiz ölümsüzler kervanına katılmıştır...

Sosyalizm ve devrim mücadelesinde ihanetlerin, inançsızlıkların yaşandığı süreçlerde ML'ye olan inancından bir an olsun taviz vermeyen Ağpariğimiz örnek devrimci duruş sergilemiştir.

İşkenceler ve ağır tahribatlara dayanamayan kalbi 4 Ekim 2019 tarihinde bedenen aramızdan ayrılmış ama düşünceleri, örnek yaşantısı ile bizlere zengin bir miras bırakmıştır.

Yine sürgünde hayatını kaybeden GomidasVartabed gibi sessiz çığlık olmuştur.

Ölüm haberini alan Avrupa ve Türkiye'den yoldaşları, dostları, arkadaşları ve sevenlerinin akın akın son yolculuğunda buluştukları Anwers şehrinde Garbis Ağpariğimize yakışır şekilde düzenlenen cenaze töreni sevgi seline dönüştü.

Öyle diyebiliriz ki birlik ve beraberliğe en çok muhtaç olduğumuz, Kürt soykırımının yaşandığı bir süreçte Garbis Ağparik, farklı düşünce ve dünya görüşünde olanları cenazesinde buluşturdu. Belçika Ermeni Demokratlar Derneği (Associationdesdémocratesarméniens de Belgique) ile Partizanların düzenlediği cenaze töreni, yoğun katılım ile sevgi seline dönüşmüş, güçlü bir sahiplenmenin yaşandığı cenaze töreninde duygusal anlara tanık olunmuştur.

Garbis Ağparik ile yine böyle sancılı bir süreçte Türk Devleti'nin yürütmüş olduğu Fırat Kalkanı işgal ve soykırım hareketinde yapmış olduğumuz röportajdan kendisini, mücadelesini ve düşüncelerini konu olan görüşmemizden bazı bölümleri güncelliğinden ve saygımız gereği tanımayanlara, yeni nesillere aktarmayı bir görev biliyoruz.

Garbis Ağparik anlatıyor

“Amasyalıyım. Biz iki erkek kardeşiz. Baba tarafından dedemi ve -ben 1 yaşındayken öleninemi görmedim. Anne tarafından dedem ve ninemi tanıdım. Ancak onlar bana bu konuda herhangi bir şey söylemediler. Yüzü hiç gülmeyen ve hep aksi huylu olan bu dedemin, bütün kardeşlerinin ve diğer yakınlarının öldürülmesine tanık olduğunu ve kendisinin ise değirmenci olduğu için sağ bırakıldığını çok sonraları öğrendim.

İlkokulu Amasya'nın Yeşilirmak İlkokulu'nda okudum. Amasya'daki ortaokula kaydımın yapılmasından sonra, ama henüz ders yılı başlamadan önce Amasya'ya, Anadolu'da başarılı

ve yoksul ailelerin çocuklarını saptayan ve onları yönlendiren bir rahip uğramıştı. Ben onun girişimi sonucunda Tıbrevank'a geldim. Benden önce, benim dönemimde ve benden sonra da Amasya'dan ve ilçelerinden Tıbrevank'a gelen başka öğrenciler oldu.

Devrimci, daha doğrusu ilerici düşüncelerle, 1963-64 yıllarında, yani 27 Mayıs darbesinden sonra oluşan görece demokratik ortamda tanıştım. Bu sıralar Milliyet'te yazan Çetin Altan'ın ve Cumhuriyet'te yazan İlhan Selçuk'un köşe yazıları, başında Mehmet Ali Aybar'ın olduğu Türkiye İşçi Partisi'nin ve Sosyalist Kültür Derneği'nin toplantı ve seminerleri benim de içinde yer aldığım kuşağın aydınlanmasına ve devrimcileşmesine önemli bir katkı sağladı.

Özellikle Anadolu'da Ermeni kökenli her insan daha küçük yaşta, Müslüman komşuları tarafından bir "öteki" ya da "farklı" olduğunu öğrendiği bir eğitime tabi tutulur. Bu dışlanma öteden beri Ermeni gençleri ve aydınlarını şu ya da bu sol harekete yakınlaştıracı bir etki yapmıştır. Bu, 1960'lar öncesinin -tüm tutarsızlıklarına rağmen- tek gerçek muhalefet partisi olan TKP için de geçerliydi; isimlerini verdiğiniz ve en büyük özveriyle yapmış olan Ermeni gençleri için de geçerlidir.

Benim devrimcileşmemde, 1965'lerin ikinci yarısında yaygınlaşmaya başlayan anti-empyrist öğrenci eylemlerine katılmamın da önemli bir rol oynadığını belirteyim. 1969'dan itibaren Dev-Genç adını almış olan FKF içindeki devrimci güçler arasındaki görüş ayrılıkları 1969-70 döneminde yoğunlaştı. (TİP yanlısı reformist eğilim daha önce etkisiz hale gelmişti.) Bu dönemde gerek İbrahim ve arkadaşları ve gerekse ben, Doğu Perinçek'in ön planda gözüktüğü ve Cengiz Çandar, Gün Zileli, Oral Çalışlar, Şahin Alpay, Bora Gözen gibi isimlerin yönettiği Proleter-Devrimci Aydınlik çevresi içinde, bu çevrenin İstanbul kanadında yer alıyorduk.

Kaypakkaya'yla 1969-71 döneminde oldukça yakın bir ilişkim oldu. Zaten profesyonel devrimci olma sürecimizde genellikle Türk Solu dergisi ve İşçi-Köylü gazetesinin İstanbul'un Sultanahmet semtinde bulunan Piyerloti caddesindeki bürosunda kalıyor, geceleri masaların

üzerinde yatıyor, kaldığımız yerde akar su olmadığı için sabahları elimizde bidonlarla yakındaki bir camiye gidip oradan su getiriyorduk.

Bu dönemde İstanbul Teknik Üniversitesi'nin ünlü Saffet Müftüoğlu anfisinde her hafta tüm Dev-Genç üyelerinin katılımına açık tartışma toplantıları yapılırdı. Daha sonraları kendi bünyesinden THKO ve THKP-C'ni çıkaracak olan Dev Genç içindeki çoğunluğu küçük-burjuva devrimciliğine yatkındı ve bu da pratikte Dev Genç yöneticilerinin kendilerini adeta proletarya partisi işlevi gören bir örgüt gibi algılamalarına ve giderek daha maceracı bir taktiksel çizgi izlemelerine yol açıyordu. Mao Zedung'un görüşlerini kabul edene kadar Kaypakkaya, Dev Genç içindeki çoğunluğa egemen olan küçük-burjuva devrimciliği eğilimine sert eleştiriler yöneltiyordu. Hatta bu eğilimi, "Ne Yapmalı?" başta olmak üzere Lenin'in yapıtlarındaki görüşleri esas alarak eleştiren Kaypakkaya bu yüzden ağır sözlü saldırıların yanısıra fiziksel saldırıya da uğramıştı. İbrahim'in bu dönemdeki yaklaşımını anlamak için onun, "Seçme Yazılar" başlığı altında yayımlanan kitaplarına alınmayan Mayıs 1970 tarihli "İşçi-Köylü Hareketleri ve Proleter-Devrimci Politika" adlı yazısına bakılabilir.

İbrahim'i en son İstanbul'un bir gecekondu semtinde kaldığı sade bir odada gördüğümü anımsıyorum. Ortalıkta bir sürü kitap ve üzerine bir şeyler yazılmış ve notlar alınmış defterler vardı. 1971'in ortaları ya da ikinci yarısında olan bu rastlaşmamız sırasında İbrahim, resmen değilse de edimsel olarak Proleter-Devrimci Aydınlik çevresinden kopmuştu ve sanırım daha sonra önemli bir bölümü yayınlanacak olan yazılarını hazırlıyordu."

Ermeni Lisesi Partizanların kalesi ...

Devrimci düşünceleri hızla işçi sınıfı, köylülük ve gençlik içerisinde yaygınlaşırken herkes gibi Ermeni devrimci gençler de sınıf mücadelesinden etkilenmiş, İbrahim Kaypakkaya'nın açmış oldu güzergahtan etkilenerek anti-faşist gençlik mücadelesinde yerlerini almışlardır.

Devrimci düşüncelerin bir kök gibi Ermeni gençlik içerisinde yaygınlaşmasında önemli katkıları olmuş aynı zamanda öncüsü olmuştur. Hrant Dink, Hayrabet Honca, Manuel Demir, Nubar Yalımyan, Nubar Ozanyan şehit olurken yine efsaneleşen, sevilen halkın gönlünde taht kuran Ermeni Lisesi'nin ilk şehidi olan Armenak Bakırcıyan için ise şöyle demişti;

“Armenak, sanırım benden iki sınıf küçüktü. Onunla 1974 sonbaharında İstanbul'da bir-iki kez karşılaşmış ve sohbet etmiştik. Kendisi o zamanlar sadece taze bir devrim sempatzanıydı. Armenak'ın şehit düştüğünü 1981'de, yani 12 Eylül koşullarında, zaman zaman evlerine uğradığım bir Alevi aileden işitmişim. Onların anlattığına göre bölgenin köylüleri Armenak'ın şehit düştüğü yerde onun için uygun bir mezar hazırlamışlar, ancak devlet güçleri bu mezarı bozmuşlardı. Bunun üzerine aynı köylüler mezarı yeniden yapmış ve köylüler bir kez daha mezarı eski haline getirmişlerdi. Ve bu döngü bir süre böyle bir süre devam etmişti. Armenak'ın sadece altı yıllık bir süre içinde sıradan bir devrim sempatzanından yaman bir savaşçıya dönüşmüş olması benim için hem hoş ve hem de acı bir sürpriz olmuştu.”

Ermeni düşmanlığı, demirbaş propaganda aracı...

12 Eylül Askerî Faşist Diktatörlük dönemine zemin hazırlamak, yükselen anti faşist mücadeleyi bastırmak için, Maraş, Sivas, Çorum illerinde tezgâhlanan Alevi halka yönelik katliamlar serisinden sonra, özellikle Maraş katliamında olayları başlatan ve arkasında gösterilen bu devletin her zamanki başvurduğu kirli ve Ermeni düşmanlığı propagandası için ise şöyle diyordu;

“Ermeni düşmanlığı, Türk egemen sınıflarının farklı fraksiyonlarının ve genel olarak Türkiye gericiği ve burjuvazisinin demirbaş propaganda aracı ve ortak buluşma noktasıdır. Bunda şaşkırtıcı bir yan yok. Türk ulusal kimliği Ermeni -ve Rum, Süryani vb.- sürgünü ve kıyımı süreci içinde inşa edilmiş ve bu Hristiyan halkların 'etnik arındırma'ya tabi tutulmaları

modern Türk burjuvazisinin oluşumunda çok önemli bir rol oynamıştır. Türk milliyetçiliğinin, diğer ülkelerin burjuva milliyetçi akımlarına kıyasla çok daha paranoyak, saldırgan ve anormal bir nitelik taşıması onun bu oluşum süreciyle doğrudan ilişkilidir.”

10 yıllık tutsaklık...

Garbis Ağparik 10 yıl süren tutsaklığına dair ise şu bilgileri vermişti: “Ben 31 Aralık 1981 tarihinde İstanbul’da yakalandıktan ve polis sorgum tamamlandıktan sonra 27 Şubat 1982’de tutuklandım ve Metris Askerî Cezaevine getirildim. 5 Mayıs 1982’de ikinci bir işkence süreci için Maraş’a gönderildim. 70 gün sonra yeniden İstanbul’a getirildim ve bu kentte bir kez daha Metris ve ardından Davutpaşa, Sultanahmet ve Sağmalcılar Askerî Cezaevlerinde kaldım. 1984’te Antep Kapalı Cezaevi’ne gönderildim. Bundan sonra; Mersin E-Tipi ve Adana Kapalı Cezaevlerinde kaldıktan sonra Mayıs 1986’da Sinop Kapalı Cezaevi’ne sevk edildim. Yaklaşık 2 buçuk yıl kaldığım bu cezaevindeki yaşamımın 210 gününü gerçek yeraltı hücrelerinde geçirdim. Ekmeğimi, işte tam bir izolasyon ortamında geçirdiğim bugünlerde yeraltında yaşayan ve cardon denen iri farelerle paylaştım. Daha sonraları sırasıyla Çanakkale E-Tipi Cezaevi, Antep Özel-Tip Cezaevi ve Eskişehir E-Tipi Cezaevi’nde kaldım ve 31 Aralık 1991’de tahliye edildim.”

AKP iktidarı patlamaya hazır bir volkanın üzerinde

O, güncel politik gelişmelere ilişkin ise, “AKP iktidarının, daha önceki gerici ve faşist rejimlerden farklı olarak, bir bölümü silahlı ve militan bir kitle tabanına sahip olması Türkiye’de yeni ve klasik faşizmi anımsatan ve dikkate alınması gereken bir olgu. Bir başka faktör de, son yıllardaki kötü performans bir yana bırakılırsa AKP iktidarı döneminde hem ulusal gelirin ve hem de kişi başına ulusal gelirin belli ölçülerde yükselmiş olmasıdır. Tabii bu ‘başarı’, Türkiye’nin dış borcunun hızla artması, kamu mallarının satılması ve gelir

dağılımında artan bir eşitsizlikle elele gitmiş ve bir ölçüde Batı'dan ve Körfez'den Türkiye'ye sermaye ve sıcak para akışı sayesinde sağlanmıştır. Ne var ki, toplumun Kürt, Alevi ve laik olarak nitelendirilen katmanlarını düşman kategorisine koymuş, Gülen hareketini tasfiye gerekçesiyle büyük bir mağdurlar ordusu yaratmış ve kendisini önemli ölçüde izole etmiş olan İslami-faşist rejim; Türkiye ekonomisinin artık duvara dayandığı bugünkü koşullarda kendi tabanını bile "sadaka ekonomisi"yle idare edemez hale gelecektir ve gelmektedir.

Buna; Suriye ve Irak'ta İslami terör gruplarını desteklemenin çok yönlü bedelleri, olan saygınlığı da yerlebir edilmiş olan Türk ordusunun bu iki ülkede giriştiği/girişeceği operasyonların olası ağır sonuçları ve Erdoğan kliğinin devlete egemen olma sürecinde ordu başta gelmek üzere devlet kurumlarında yol açtığı hasar eklendiğinde AKP iktidarının patlamaya hazır bir volkanın üzerinde oturduğu söylenebilir" diyordu.

Bilge insanın ardından...

Ağparik, bilge insan;

Son yolculuğuna, yıldızlara uğurlanırken, Enternasyonal Marşı hep bir ağızdan söylendi...

Ona da o yakıştırdı.

Kaynak: [Özgür Gelecek](#)